

Literatura

Abazi V., Hillebrandt M., The legal limits to confidential negotiations: Recent case law developments in Council transparency: Access Info Europe and In't Veld, "Common Market Law Review" 2015, t. 52, s. 825-845.

Abreu Ferreira S. de, The Fundamental Right of Access to Environmental Information in the EC: A Critical Analysis of WWF-EPO v. Council, "Journal of Environmental Law" 2007, t. 19, nr 3, s. 399-408.
<https://doi.org/10.1093/jel/eqm033>

Adamski D., Approximating a Workable Compromise on Access to Official Documents: the 2011 Developments in the European Courts, "Common Market Law Review" 2012, nr 49, s. 521-558.

Adamski D., How Wide Is "The Widest Possible"? Judicial Interpretation of the Exceptions to the Right of Access to Official Documents Revisited, "Common Market Law Review" 2009, t. 46, s. 521-549.

Adamski D., Prawo do informacji o działaniach władz publicznych Unii Europejskiej, C.H. Beck, Warszawa 2011.

Adamski D., Rozdział II: Unijne modele regulacji jawności i jej ograniczeń oraz ich wpływ na systemy krajowe, [w:] Standardy europejskie (Jawność i jej ograniczenia, t. XI), red. C. Mik, C.H. Beck, Warszawa 2016.

Alemano A., Stefan O., Openness at the Court of Justice of the European Union: Toppling a Taboo, "Common Market Law Review" 2014, t. 51, s. 97-139.

Alemano A., Unpacking the Principle of Openness in EU Law: Transparency, Participation and Democracy, "European Law Review" 2014, t. 39, nr 1, s. 72-90.

Angwin J., Larson J., Mattu S., Kirchner L., Machine Bias. There's Software Used Across the Country to Predict Future Criminals. And It's Biased against Blacks, "ProPublica" 2016.

<https://www.propublica.org/article/machine-bias-risk-assessments-in-criminalsentencing> dostęp: 1.04.2021.

Arnall A., Court of Justice, Joined Cases C-39/05 P & C-52/05 P, Sweden and Turco v. Council, Judgment of the Grand Chamber of 1 July 2008, Not Yet Reported, "Common Market Law Review" 2009, t. 46, s. 1219-1238.

Austin L.M., Enough About Me: Why Privacy is About Power, not Consent (or Harm), [w:] A World Without Privacy: What Law Can and Should Do?, red. A. Sarat, Cambridge University Press, Cambridge 2015.

Balcerzak M., Rozdział III: Kategoria jawności i prawo do informacji z perspektywy orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, [w:] Standardy europejskie (Jawność i jej ograniczenia, t. XI), red. C. Mik, C.H. Beck, Warszawa 2016.

Banisar D., The Right to Information in the Age of Information, [w:] Human Rights in the Global Information Society (Information Revolution and Global Politics), red. R.F. Jorgensen, MIT Press, Cambridge-Londyn 2006.

Baracas S., Selbst A.D., Big Data's Disparate Impact, "California Law Review" 2016, t. 104, s. 671-732.
<https://doi.org/10.2139/ssrn.2477899>

Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., [w:] jednak staną się one, Ochrona danych osobowych. Komentarz, wyd. 6, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2015.

Bartlett R., Morse A., Stanton R., Wallace N., Consumer-Lending Discrimination in the FinTech Era, "NBER Working Paper" 2019, nr 25943. <https://doi.org/10.3386/w25943>

Bayamlioğlu E., Leenes R., The 'Rule of Law' Implications of Data-Driven Decision-Making: a Techno-Regulatory Perspective, "Law, Innovation and Technology" 2018, t. 10, nr 2, s. 295-313.
<https://doi.org/10.1080/17579961.2018.1527475>

Benoist E., Collecting Data for the Profiling of Web Users, [w:] Profiling the European Citizen. Cross-Disciplinary Perspectives, red. M. Hildebrandt, S. Gutwirth, Springer, Nowy Jork 2008.
https://doi.org/10.1007/978-1-4020-6914-7_9

Bielak-Jomaa E., Lubasz D., red., RODO. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2017.

Bing J., Code, Access and Control, [w:] Human Rights in the Digital Age, red. M. Klang, A. Murray, Routledge-Cavendish, Londyn-Sydney-Portland 2004.

Binns R., Algorithmic Accountability and Public Reason, "Philosophy & Technology" 2018, t. 31, nr 4, s. 543-556. <https://doi.org/10.1007/s13347-017-0263-5>

Bloch-Wehba H., Access to Algorithms, "Fordham Law Review" 2020, t. 88, s. 1265-1314.

Bobek M., Case C-345/06, Gottfried Heinrich, Judgment of the Court of Justice (Grand Chamber) of 10 March 2009, Not Yet Reported, "Common Market Law Review" 2009, t. 46, s. 2077-2094.

Brkan M., Bonnet G., Legal and Technical Feasibility of the GDPR's Quest for Explanation of Algorithmic Decisions: of Black Boxes, White Boxes and Fata Morganas, "European Journal of Risk Regulation" 2020, t. 11, nr 1, s. 18-50. <https://doi.org/10.1017/err.2020.10>

Brkan M., Do Algorithms Rule the World? Algorithmic Decision-Making and Data Protection in the Framework of the GDPR and Beyond, "International Journal of Law and Information Technology" 2019, t. 27, nr 2, s. 91-121. <https://doi.org/10.1093/ijlit/eay017>

Broberg M.P., Access to Documents: A General Principle of Community Law?, "European Law Review" 2002, t. 27, nr 2, s. 193-205.

Burrell J., How the Machine "Thinks": Understanding Opacity in Machine Learning Algorithms, "Big Data and Society" 2016, t. 3, nr 1, s. 1-12. <https://doi.org/10.1177/2053951715622512>

Bygrave L.A., Automated Profiling Minding The Machine: Article 15 of the EC Data Protection Directive and Automated Profiling, "Computer Law & Security Review" 2001, t. 17, nr 1, s. 17-24.
[https://doi.org/10.1016/S0267-3649\(01\)00104-2](https://doi.org/10.1016/S0267-3649(01)00104-2)

Bygrave L.A., Data Privacy Law. An International Perspective, Oxford University Press, Oxford 2014.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199675555.001.0001>

Casey B., Farhangi A., Vogl R., Rethinking Explainable Machines: The GDPR's 'Right to Explanation' Debate and the Rise of Algorithmic Audits in Enterprise, "Berkeley Technology Law Journal" 2019, t. 34, s. 143-188.

Cecere G., Jean C., Le Guel F., Manant M., STEM and Teens: An Algorithm Bias on a Social Media, 2018. <https://ssrn.com/abstract=3176168> dostęp: 1.04.2021. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3176168>

Chaffee Z., Jr., Legal Problems of Freedom of Information in the United Nations, "Law & Contemporary Problems" 1949, t. 14, nr 4, s. 545-583. <https://doi.org/10.2307/1190153>

Chander A., The Racist Algorithm, "Michigan Law Review" 2017, t. 115, s. 1023-1045.

Chłopecki A., Sztuczna inteligencja - szkice prawnicze i futurologiczne, C.H. Beck, Warszawa 2018.

Chomiczewski W., Profilowanie w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych, [w:] Polska i Europejska Reforma Ochrony Danych Osobowych, red. E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2016.

Ciancarini P., Russo D., Sillitti A., Succi G., Reverse Engineering: A European IPR Perspective, "SAC '16 Proceedings of the 31st Annual ACM Symposium on Applied Computing" 2016, s. 1498-1503.

<https://doi.org/10.1145/2851613.2851790>

Ciechomska M., Prawne aspekty profilowania oraz podejmowania zautomatyzowanych decyzji w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych osobowych, "Europejski Przegląd Sądowy" 2017, nr 5, s. 37-42.

Cobbe J., Seng Ah Lee M., Singh J., Reviewable Automated Decision-Making: A Framework for Accountable Algorithmic Systems, "Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency (FAccT '21)" 2021, Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, s. 598-609. dostęp: 18.07.2021. <https://doi.org/10.1145/3442188.3445921>

Coller E.H. van, Transparency and Access to Documents: A General Principle of European Community Law, "De Jure" 2006, t. 39, nr 1, s. 163-169.

Cowgill B., Tucker C., Algorithmic Bias: A Counterfactual Perspective, "Working Paper: NSF Trustworthy Algorithms" 2017. <http://trustworthy-algorithms.org/whitepapers/Bo%20Cowgill.pdf>, dostęp: 1.04.2021.

Curtin D.M., Citizens' Fundamental Right of Access to EU Information: an Evolving Digital Passepartout?, "Common Market Law Review" 2000, t. 37, s. 7-41.

<https://doi.org/10.1023/A:1005652203767>

Curtin D.M., The Fundamental Principle of Open Decision-Making and EU (political) Citizenship, [w:] Legal Issues of the Amsterdam Treaty, red. D. O'Keeffe, P. Twomey, Hart Publishing, Oxford 1999.

Curtin D., Leino P., In Search of Transparency for EU Law-Making: Trilogues on the Cusp of Dawn, "Common Market Law Review" t. 54, s. 1673-1712.

Curtin D., Meijers H., Access to European Union Information: An Element of Citizenship and a Neglected Constitutional Right, [w:] The European Union and Human Rights, red. N.A. Neuwahl, A. Rosas, Brill, Haga 1995.

Curtin D., Meijers H., The Principle Of Open Government In Schengen And The European Union: Democratic Retrogression?, "Common Market Law Review" 1995, t. 32, s. 399-442.

Czapliński W., Wyrozumska A., Prawo międzynarodowe publiczne. Zagadnienia systemowe, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2014.

Danks D., London A.J., Algorithmic Bias in Autonomous Systems, "Proceedings of the Twenty-Sixth International Joint Conference on Artificial Intelligence (IJCAI-17)" 2017.

https://www.researchgate.net/profile/Alex_London/publication/318830422_Algorithmic_Bias_in_Autonomous_Systems/links/5a4bb017aca2729b7c893d1b/Algorithmic-Bias-in-Autonomous-Systems.pdf dostęp: 1.04.2021.

Datta A., Tschantz M.C., Datta A., Automated Experiments on Ad Privacy Settings: A Tale of Opacity, Choice, and Discrimination, "Proceedings on Privacy Enhancing Technologies" 2015, nr 1, s. 92-112. <https://doi.org/10.1515/popets-2015-0007>

Davies R.W., Access to Documents: a Constitutional Right or a General Principle of Law?, "Irish Jurist New Series" 2004, t. 39, s. 51-73.

Diamandouros N., Openness and Access to Documents, "European State Aid Law Quarterly" 2008, nr 4, s. 654-658. <https://doi.org/10.21552/ESTAL/2008/4/130>

Dmochowska A., Zadrożny M., Unijna reforma ochrony danych osobowych. Analiza zmian, C.H. Beck, Warszawa 2016.

Domańska M., Zakaz dyskryminacji ze względu na więcej niż jedno zabronione kryterium, Warszawa 2019.

Dragos D.C., Kovač P., Marseille A.T., red., The Laws of Transparency in Action. A European Perspective, Palgrave Macmillan, Cham 2019. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-76460-3>

Dreyer S., Schulz W., The General Data Protection Regulation and Automated Decision-making: Will it deliver? Potentials and limitations in ensuring the rights and freedoms of individuals, groups and society as a whole, Gütersloh 2019. <https://www.hiig.de/publication/the-general-data-protection-regulation-and-automated-decision-makingwill-it-deliver-potentials-and-limitations-in-ensuring-the-rights-and-freedoms-of-individuals-groups-and-society-as-a-whole/> dostęp: 1.04.2021.

Driessen B., The Council of the European Union and access to documents, "European Law Review" 2005, t. 30, nr 5, s. 675-696.

Driessen B., Transparency in EU Institutional Law. A Practitioner's Handbook. Second, Completely Revised Edition, Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn 2012.

Drożdż A., Protection of Natural Persons with Regard to Automated Individual Decision-Making in the GDPR, Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn 2020.

Dyrberg P., Accountability and Legitimacy: What is the Contribution of Transparency, [w:] Accountability and Legitimacy in the European Union, red. A. Arnall, D. Wincott, Oxford University Press, Oxford 2002.

Edwards L., Veale M., Enslaving the Algorithm: From a "Right to an Explanation" to a "Right to Better Decisions"?, "IEEE Security and Privacy" 2018, t. 16, nr 3, s. 46-54.

<https://doi.org/10.1109/MSP.2018.2701152>

Edwards L., Veale M., Slave to the Algorithm? Why a 'Right to an Explanation' Is Probably Not the Remedy You Are Looking For, "Duke Law and Technology Review" 2017, t. 16, nr 1, s. 18-84. <https://doi.org/10.31228/osf.io/97upg>

Eechoud M. van, Janssen K., Rights of Access to Public Sector Information, "Masaryk University Journal of Law and Technology" 2012, t. 6, nr 3, s. 471-499.

Eidelman V., Secret Algorithms Are Deciding Criminal Trials and We're Not Even Allowed to Test Their Accuracy, ACLU, 15 września 2017 r. <https://www.aclu.org/blog/privacy-technology/surveillance-technologies/secret-algorithms-are-deciding-criminal-trialsand> dostęp: 1.04.2021.

Eubanks V., Automating Inequality: How High-Tech Tools Profile, Police, and Punish the Poor, St Martin's Press, Nowy Jork 2018.

Fajgielski P., Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2018.

Felzmann H., Fosch Villaronga E., Lutz Ch., Tamò-Larrieux A., Transparency You Can Trust: Transparency Requirements for Artificial Intelligence between Legal Norms and Contextual Concerns, "Big Data & Society" 2019, nr 6(1), s. 1-14. <https://doi.org/10.1177/2053951719860542>

Filippi P. de, Hassan S., Blockchain Technology as a Regulatory Technology: From Code is Law to Law is Code, "First Monday" 2016, t. 21, nr 12.
https://www.researchgate.net/publication/311447869_Blockchain_Technology_as_a_Regulatory_Technology_From_Code_is_Law_to_Law_is_Code dostęp: 1.04.2021.
<https://doi.org/10.5210/fm.v21i12.7113>

Fisher E., The European Union in the Age of Accountability, "Oxford Journal of Legal Studies" 2004, t. 24, nr 3, s. 495-515. <https://doi.org/10.1093/ojls/24.3.495>

Florczak-Wątor M., The Role of the European Court of Human Rights in Promoting Horizontal Positive Obligations of the State, "International and Comparative Law Review" 2017, t. 17, nr 2, s. 39-53.
<https://doi.org/10.2478/iclr-2018-0014>

François E., Zakres zastosowania Karty Praw Podstawowych UE, "Europejski Przegląd Sądowy" 2016, nr 8, s. 19-20.

Gienas K., Zabezpieczenia techniczne utworów a dozwolony użytk na tle prawa wspólnotowego i polskiego, "Europejski Przegląd Sądowy" 2009, nr 12, s. 9-14

Gillespie T., The Relevance of Algorithms, [w:] T. Gillespie, P. Boczkowski, K. Foot, Media Technologies, Essays on Communication, Materiality, and Society, MIT Press, Cambridge-Londyn 2014. <https://doi.org/10.7551/mitpress/9780262525374.001.0001>

Gliszczyska-Grabias A., Artykuł 19. Wolność posiadania i wyrażania poglądów [w:] Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich (Osobistych) i Politycznych. Komentarz, red. R. Wieruszewski, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012.

Goldberg D., From Sweden to the Global Stage: FOI as European Human Right?, "Journal of International Media and Entertainment Law" 2016-2017, t. 7, nr 1, s. 1-29.

Goodman B., A Step Towards Accountable Algorithms?: Algorithmic Discrimination and the European Union General Data Protection, "29th Conference on Neural Information Processing Systems (NIPS 2016), Barcelona, Spain" 2016.

Goodman B., Flaxman S., European Union Regulations on Algorithmic Decision-Making and a "Right to Explanation", "2016 ICML Workshop on Human Interpretability in Machine Learning (WHI 2016)" 2016. <https://arxiv.org/abs/1606.08813> dostęp: 1.04.2021.

Grabowski A., Kumulacja ochrony programu komputerowego prawem autorskim i patentowym, w przypadku udzielenia skutecznego w Polsce patentu europejskiego na wynalazek realizowany przy użyciu programu komputerowego - część I, "Studia Prawnicze i Administracyjne" 2013, nr 2, s. 51-57.

Gregorczyk-Abram S., Wawrykiewicz M., Owczarska A., Entliczek, pentliczek...? Czyli System Losowego Przydziału Spraw w sądach powszechnych, "Oko.press", 15 stycznia 2018 r.
<https://oko.press/entliczek-pentliczek-system-losowego-przydzialu-sprawsadach-powszechnych/>
dostęp: 1.04.2021.

Grzelak A., Projekt reformy ochrony danych osobowych - czy rzeczywiście powstanie jednolity i spójny system?, "Kwartalnik Kolegium Ekonomiczno-Społecznego. Studia i Prace" 2014, nr 4, s. 93-125. <https://doi.org/10.33119/KKESSiP.2014.4.4>

Grzeszczak R., Władza wykonawcza w systemie Unii Europejskiej, Stowarzyszenie Absolwentów WPiA UW, Warszawa 2011.

Hacker P., Teaching Fairness To Artificial Intelligence: Existing And Novel Strategies Against Algorithmic Discrimination Under EU Law, "Common Market Law Review" 2018, t. 55, s. 1143-1186.

Harlow C., Freedom of Information and Transparency as Administrative and Constitutional Rights, "Cambridge Yearbook of European Legal Studies" 1999, t. 2, s. 285-302.

<https://doi.org/10.5235/152888712802815860>

Heliskoski J., Leino P., Darkness at the Break of Noon: the Case Law on Regulation No. 1049/2001 on Access to Documents, "Common Market Law Review" 2006, t. 43, s. 735-781.

Helm P., Group Privacy in Times of Big Data. A Literature Review, "Digital Culture and Society" 2016, t. 2, nr 2, s. 137-151. <https://doi.org/10.14361/dcs-2016-0209>

Hert P. de, Papakonstantinou V., Malgieri G., Beslay L., Sanchez I., The Right to Data Portability in the GDPR: Towards User-Centric Interoperability of Digital Services, "Computer Law & Security Review" 2018, t. 34, nr 2, s. 193-203. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2017.10.003>

Hert P. de, Papakonstantinou V., The Council of Europe Data Protection Convention Reform: Analysis of the New Text and Critical Comment on Its Global Ambition, "Computer Law & Security Review" 2014, t. 30, s. 633-642. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2014.09.002>

Hildebrandt M., A Vision of Ambient Law, [w:] Regulating Technologies Legal Futures, Regulatory Frames and Technological Fixes, red. R. Brownsword, K. Yeung, Hart Publishing, Oxford-Portland 2008.

Hildebrandt M., Profiling: From Data to Knowledge The challenges of a crucial technology, "Datenschutz und Datensicherheit" 2006, t. 30, nr 9, s. 548-552. <https://doi.org/10.1007/s11623-006-0140-3>

Hildebrandt M., Smart Technologies and the End(s) of Law. Novel Entanglements of Law and Technology, Edward Elgar Publishing, Cheltenham 2015.

Hill R.K., What an Algorithm Is, "Philosophy & Technology" 2016, nr 29, s. 35-59.
<https://doi.org/10.1007/s13347-014-0184-5>

Hilson C., Risk and the European Convention on Human Rights: Towards a New Approach, "Cambridge Yearbook of European Legal Studies" 2009, nr 11, s. 353-375.
<https://doi.org/10.5235/152888712802730693>

Hins W., Voofhoof D., Access to State-Held Information as a Fundamental Right under the European Convention on Human Rights, "European Constitutional Law Review" 2007, nr 3, s. 114-126.
<https://doi.org/10.1017/S1574019607001149>

Hof S. van der, Lievens E., The Importance of Privacy by Design and Data Protection Impact Assessments in Strengthening Protection of Children's Personal Data Under the GDPR, "Communications Law" 2018, t. 23, nr 1, s. 33-43.

Izdebski K., Algorithms of Fairness, "Medium" 2018. <https://medium.com/fundacja-epa-%C5%84stwo/algorithms-of-fairness-2a30c2f93622> dostęp: 1.04.2021.

Jankowska M., Podmiotowość prawa sztucznej inteligencji?, [w:] O czym mówią prawnicy, mówiąc o podmiotowości, red. A. Bielska-Brodziak, Uniwersytet Śląski, Katowice 2015.

Janssen H.L., An approach for a fundamental rights impact assessment to automated decision-making, "International Data Privacy Law" 2020, t. 10, nr 1, s. 76-106.

<https://doi.org/10.1093/idpl/ipz028>

Johnson K., Pasquale F., Chapman J., Artificial Intelligence, Machine Learning, and Bias in Finance: Toward Responsible Innovation, "Fordham Law Review" 2019, t. 88, nr 2, s. 499-529.

Kaminski M.E., The Right to Explanation, Explained, "Berkeley Technology Law Journal" 2019, t. 34, nr 1, s. 189-218.

Kammourieh L., Baar T., Berens J., Letouzé E., Manske J., Palmer J., Sangokoya D., Vinck P., Group Privacy in the Age of Big Data, [w:] Group Privacy. New Challenges of Data Technologies, red. L. Taylor, L. Floridi, B. van der Sloot, Springer, Cham 2017. https://doi.org/10.1007/978-3-319-46608-8_3

Każmierczak J., Prawo do przenoszenia danych osobowych - wybrane zagadnienia na tle realizacji nowego uprawnienia przyznanego przez RODO, "Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny" 2018, nr 4(7), s. 86-97.

Keller P., European and International Media Law. Liberal Democracy, Trade, and the New Media, Oxford University Press, Oxford 2011. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198268550.003.0015>

Kierkegaard S., Waters N., Greenleaf G., Bygrave L.A., Lloyd I., Saxby S., 30 years on: The review of the Council of Europe Data Protection Convention 108, "Computer Law & Security Review" 2011, t. 27, s. 223-231. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2011.03.007>

Kim T.W., Routledge B.R., Informational Privacy, A Right to Explanation, and Interpretable AI, "Conference: IEEE PAC (Privacy-Aware Computing) 2018" 2018.
<https://ieeexplore.ieee.org/document/8511831>, dostęp: 1.04.2021.
<https://doi.org/10.1109/PAC.2018.00013>

Kleinberg J., Ludwig J., Mullainathan S., Sunstein C.R., Discrimination in the Age of Algorithms, "Journal of Legal Analysis" 2018, t. 10, s. 113-174. <https://doi.org/10.1093/jla/laz001>

Kleinman Z., Cambridge Analytica: The story so far, BBC, 21 marca 2018 r.
<https://www.bbc.co.uk/news/technology-43465968> dostęp: 1.04.2021.

Koops B.-J., Criteria for Normative Technology: The Acceptability of 'Code as law' in Light of Democratic and Constitutional Values, [w:] Regulating Technologies Legal Futures, Regulatory Frames and Technological Fixes, red. R. Brownsword, K. Yeung, Hart Publishing, Oxford-Portland 2008.

Korff D., New Challenges to Data Protection Study - Working Paper No. 2: Data Protection Laws in the EU: The Difficulties in Meeting the Challenges Posed by Global Social and Technical Developments (European Commission DG Justice, Freedom and Security Report), 2010.

<https://ssrn.com/abstract=1638949> dostęp: 1.04.2021. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1638949>

Kranenborg H., Access to Documents and Data Protection in the European Union: On the Public Nature of Personal Data, "Common Market Law Review" 2009, t. 45, s. 1079-1114.

Kroll J.A., Huey J., Barocas S., Felten E.W., Reidenberg J.R., Robinson D.G., Yu H., Accountable Algorithms, "University of Pennsylvania Law Review" 2017, t. 165, s. 633-705.

Krzysztofek M., Ochrona danych osobowych w Unii Europejskiej po reformie. Komentarz do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679, C.H. Beck, Warszawa 2016.

Kullmann M., Platform Work, Algorithmic Decision-Making, and EU Gender Equality Law, "International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations" 2018, t. 34, nr 1, s. 1-21.

Kuner Ch., Bygrave L.A., Docksey Ch., red., The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Commentary, Oxford University Press, Oxford 2020.

<https://doi.org/10.1093/oso/9780198826491.001.0001>

Kuziemski M., Misuraca G., AI governance in the public sector: Three tales from the frontiers of automated decision-making in democratic settings, "Telecommunications Policy" 2020, t. 44, nr 6, artykuł nr 101976. <https://doi.org/10.1016/j.telpol.2020.101976>

Laat P.B. de, Algorithmic Decision-Making Based on Machine Learning from Big Data: Can Transparency Restore Accountability?, "Philosophy and Technology" 2018, t. 31, s. 525-541.

<https://doi.org/10.1007/s13347-017-0293-z>

Lambrecht A., Tucker C., Algorithmic Bias? An Empirical Study into Apparent Gender-Based Discrimination in the Display of STEM Career Ads, 2018. <https://ssrn.com/abstract=2852260>, dostęp: 1.04.2021.

Lea S., Cardwell P.J., Transparency Requirements in the Course of a Legislative Procedure: Council v. Access Info Europe, "European Public Law" 2015, nr 21(1), s. 61-80.

Leeuw M.E. de, Case C-41/00 P, Interporc Im- und Export GmbH v. Commission of the European Communities, judgment of 6 March 2003, [2003] ECR I-02125; Case T-76/02, Mara Messina v. Commission of the European Communities, judgment of 17 September 2003, ny; Case T-47/01, Co-Frutta Soc. Coop. RI v. Commission of the European Communities, judgment of 16 October 2003, ny., "Common Market Law Review" 2004, t. 41, s. 261-280.

Leeuw M.E. de, Openness in the legislative process in the European Union, "European Law Review" 2007, t. 32 nr 3, s. 295-318.

Leeuw M.E. de, The Regulation on public access to European Parliament, Council and Commission documents in the European Union: are citizens better off?, "European Law Review" 2003, t. 28, nr 3, s. 324-348.

Legg S., Hutter M., A Collection of Definitions of Intelligence, [w:] B. Goertzel, P. Wang, Frontiers in Artificial Intelligence and Applications: Volume 157: Advances in Artificial General Intelligence: Concepts, Architectures and Algorithms, IOS Press, Amsterdam 2007, s. 17-24.

Leghe F., Weismann P., The European Court of Human Rights and Access to Information, "International Human Rights Law Review" 2014, t. 3, nr. 303-315. <https://doi.org/10.1163/22131035-00302002>

Lehman-Wilzig S.N., Frankenstein Unbound: Towards a Legal Definition of Artificial Intelligence, "Futures" 1981, t. 13, nr 6, s. 442-457. [https://doi.org/10.1016/0016-3287\(81\)90100-2](https://doi.org/10.1016/0016-3287(81)90100-2)

Leino P., Case C-353/99 P, Council v. Heidi Hautala, judgment of the Full Court of 6 December 2001, ny, appeal against the judgment of the Court of First Instance of 19 July 1999 in Case T-14/98, Hautala v. Council, [1999] II-2489, "Common Market Law Review" 2002, t. 39, s. 621-632.

Leino P., Case C-64/05 P, Kingdom of Sweden v. Commission of the European Com munities and Others, Judgment of the European Court of Justice (Grand Chamber) of 18 December 2007, ny, "Common Market Law Review" 2008, t. 45, s. 1469-1486.

Leino P., Just a Little Sunshine in the Rain: the 2010 Case Law of the European Court of Justice on Access to Documents, "Common Market Law Review" 2011, t. 48, s. 1215-1252.

Lenaerts K., The Principle of Democracy in the Case Law of the European Court of Justice, "International and Comparative Law Quarterly" 2013, t. 62, s. 271-315.

<https://doi.org/10.1017/S0020589313000080>

Lepri B., Oliver N., Letouzé E., Pentland A., Vinck P., Fair, Transparent, and Accountable Algorithmic Decision-making Processes. The Premise, the Proposed Solutions, and the Open Challenges, "Philosophy and Technology" 2018, t. 31, s. 611-627. <https://doi.org/10.1007/s13347-017-0279-x>

Lessig L., Code and Other Laws of Cyberspace, Basic Books, Nowy Jork 1999.

Lessig L., Code. Version 2.0, Basic Books, Nowy Jork 2006.

Lessig L., Law Regulating Code Regulating Law, "Loyola University Chicago Law Journal" 2003, t. 35, s. 1-14.

Lievens E., Verdoort V., Looking for needles in a haystack: Key issues affecting children's rights in the General Data Protection Regulation, "Computer Law & Security Review" 2018, t. 34, nr 2, s. 269-278. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2017.09.007>

Litwiński P. (red.), P. Barta, M. Kawecki, Rozporządzenie UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych: komentarz, C.H. Beck, Warszawa 2017.

Lum K., Isaac W., To predict and serve?, "Significance" 2016, t. 13, nr 5, s. 14-19.

<https://doi.org/10.1111/j.1740-9713.2016.00960.x>

Lyon D., red., Surveillance as Social Sorting Privacy, Risk, and Digital Discrimination, Routledge, Londyn-Nowy Jork 2003.

Malgieri G., Automated decision-making in the EU member States: The right to explanation and other "suitable safeguards" for algorithmic decisions in the EU national legislations, "Computer Law & Security Review" 2019, t. 35, nr 5, s. 1-26. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2019.05.002>

Malgieri G., Comandé G., Why a Right to Legibility of Automated Decision-Making Exists in the General Data Protection Regulation, "International Data Privacy Law" 2017, t. 7, nr 4, s. 243-265. <https://doi.org/10.1093/idpl/ixp019>

Maliszewska-Nienartowicz J., Rozdział I. Pojęcie i źródła europejskiego prawa antydyskryminacyjnego, [w:] Prawo antydyskryminacyjne. System prawa Unii Europejskiej, t. 6, red. J. Maliszewska-Nienartowicz, C.H. Beck, Warszawa 2020.

Maliszewska-Nienartowicz J., Rozdział III: Konstrukcja prawnia zakazu dyskryminacji oraz prawa do niedyskryminacyjnego traktowania, [w:] Prawo antydyskryminacyjne. System prawa Unii Europejskiej, t. 6, red. J. Maliszewska-Nienartowicz, C.H. Beck, Warszawa 2020.

Markiewicz R., Kłopoty z programem źródłowym, "Zagadnienia Naukoznawstwa" 2015, nr 3(205), s. 311-322.

Matczak M., List do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ws. praworządności w Polsce, "Archiwum Osiatyńskiego", 1 czerwca 2018 r. <https://archiwumosiatynskiego.pl/wpis-w-debacie/list-do-trybunalu-sprawiedliwosci-unii-europejskiej-ws-praworzadnosciw-polsce> dostęp: 1.04.2021.

Mazur J., Automated Decision-Making and the Precautionary Principle in EU Law, "Baltic Journal of European Studies" 2019, t. 9, nr 4, s. 3-18. <https://doi.org/10.1515/bjes-2019-0035>

Mazur J., Automated Decision-Making Systems as a Challenge for Effective Legal Protection in European Union Law, "European Law Review" 2021, t. 46, nr 2, s. 194-210.

Mazur J., Unia Europejska wobec rozwoju sztucznej inteligencji: proponowane strategie regulacyjne a budowanie jednolitego rynku cyfrowego, "Europejski Przegląd Sądowy" 2020, nr 9, s. 13-18.

McCullagh K., The General Data Protection Regulation: A Partial Success for Children on Social Network Sites?, [w:] Data Protection, Privacy and European Regulation in the Digital Age, red. T. Bräutigam, S. Miettinen, Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta, Helsinki 2016.

McGonagle T., The Development of Freedom of Expression and Information Within the UN: Leaps and Bounds or Fits and Starts?, [w:] The United Nations and Freedom of Expression and Information. Critical Perspectives, red. T. McGonagle, Y. Donders, Cambridge University Press, Cambridge 2015. <https://doi.org/10.1017/CBO9781316018552>

Mednis A., Prawo ochrony danych osobowych wobec profilowania osób fizycznych, PRESSCOM, Warszawa 2019.

Mendoza I., Bygrave L.A., The Right Not to be Subject to Automated Decisions Based on Profiling, [w:] EU Internet Law. Regulation and Enforcement, red. T.-E. Synodinou, P. Jougleux, Ch. Markou, T. Prastitou, Springer, Cham 2017.

Mitchell T., The Need for Biases in Learning Generalizations, "Techreport" 1980. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Need-for-Biases-in-Learning-Generalizations-Mitchell/6cf35ec34efa592f83e3a1b748aea14957fc784a> dostęp: 1.04.2021.

Mitchell W.J., City of Bits Space, Place, and the Infobahn, MIT Press, Cambridge-Londyn 1996.

Mittelstadt B.D., Allo P., Taddeo M., Wachter S., Floridi L., The ethics of algorithms: Mapping the debate, "Big Data & Society" 2016, t. 3, nr 2, s. 1-21. <https://doi.org/10.1177/2053951716679679>

Mittelstadt B., From Individual to Group Privacy in Big Data Analytics, "Philosophy and Technology" 2017, t. 30, s. 475-494. <https://doi.org/10.1007/s13347-017-0253-7>

Mökander J., Morley J., Taddeo M., Floridi L., Ethics-Based Auditing of Automated Decision-Making Systems: Nature, Scope, and Limitations, "Science and Engineering Ethics" 2021, t. 27, artykuł nr 44. <https://doi.org/10.1007/s11948-021-00319-4>

Muller J.W., Defending Democracy within the EU, "Journal of Democracy" 2013, t. 24, nr 2, s. 138-149. <https://doi.org/10.1353/jod.2013.0023>

Napieralski A., Collecting Data at EU Smart Borders: Data Protection Challenges of the New Entry/Exit System, "Recht & Gesellschaft" 2019, nr 2, s. 199-209.

<https://doi.org/10.33196/juridikum201902019901>

Napieralski A., Right to Appeal and Copyright - Challenging Automated Decisions at EU Borders, "ipCompetence" 2018, t. 20, s. 20-24.

Niklas J., Co zawiera algorytm służący do profilowania w urzędach pracy?, 2018.

<https://panoptikon.org/wiadomosc/co-zawiera-algorytm-sluzacy-do-profilowania-wurzedach-pracy>, dostęp: 1.04.2021.

Niklas J., Problem dyskryminacji automatycznej - uwagi na tle ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych, "Europejski Przegląd Sądowy" 2019, nr 7, s. 4-9.

Noto La Diega G., Against the Dehumanisation of Decision-Making - Algorithmic Decisions at the Crossroads of Intellectual Property, Data Protection, and Freedom of Information, "Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law" 2018, t. 9, nr 3, s. 3-34.

Nowicki M.A., Komentarz do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, [w:] Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, wyd. 7, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2017.

O'Neil C., Broń matematycznej zagłady. Jak algorytmy zwiększą nierówności i zagrażają demokracji, tłum. M. Zieliński, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.

O'Neill M., The Right of Access to Community-Held Documentation as a General Principle of EC Law, "European Public Law" 1998, t. 4, nr 3, s. 403-432.

Öberg U., EU Citizen's Right to Know: The Improbable Adoption of a European Freedom of Information Act, "Cambridge Yearbook of European Legal Studies" 1999, t. 2, s. 303-328.

<https://doi.org/10.5235/152888712802815897>

Österdahl I., Case T124/ 96, Interporc Imund Export GmbH v. Commission, Judgment of 6 February 1998, [1998] ECR II0231; Case T83/ 96, Gerard van der Wal v. Commission, Judgment of 19 March 1998, [1998] ECR II0545; Case T174/ 95, Svenska Journalistförbundet v. Council of the European Union, Judgment of 17 June 1998, [1998]

ECR II2289, "Common Market Law Review" 1999, t. 36, s. 1059-1077.

Pasquale F., Restoring Transparency to Automated Authority, "Journal on Communication and High Technology Law" 2011, t. 9, s. 235-254.

Pasquale F., The Black Box Society. The Secret Algorithms That Control Money and Information, Harvard University Press, Cambridge-Londyn 2015. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674736061>

Peers S., The New Regulation on Access to Documents: A Critical Analysis, "Yearbook of European Law" 2001, t. 21, nr 1, s. 385-442. <https://doi.org/10.1093/yel/21.1.385>

Podrecki P., red., Prawo Internetu, wyd. 2, Lexis Nexis, Warszawa 2007.

Politou E., Alepis E., Patsakis C., Forgetting Personal Data and Revoking Consent under the GDPR: Challenges and Proposed Solutions, "Journal of Cybersecurity" 2018, t. 4, nr 2, s. 1-20.
<https://doi.org/10.1093/cybsec/tyy001>

Póltorak N., Zakres związania państw członkowskich Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej, "Europejski Przegląd Sądowy" 2014, nr 9, s. 17-28.

Prechal S., de Leeuw M., Dimensions of Transparency: The Building Blocks for a New Legal Principle?, "Review of European Administrative Law" 2007, nr 1, s. 51-62.

https://doi.org/10.7590/REAL_2007_00_03

Radoniewicz F., Ochrona programów komputerowych w prawie UE (cz. I), "Europejski Przegląd Sądowy" 2009, nr 3, s. 22-28.

Radoniewicz F., Ochrona programów komputerowych w prawie UE (cz. II), "Europejski Przegląd Sądowy" 2009, nr 5, s. 24-34.

Reda J., When filters fail: These cases show we can't trust algorithms to clean up the internet, 28 września 2017 r. <https://juliareda.eu/2017/09/when-filters-fail/> dostęp: 1.04.2021.

Reidenberg J.R., Lex Informatica: The Formulation of Information Policy Rules through Technology, "Texas Law Review" 1997-1998, t. 76, s. 553-593.

Riekkinen M., Suksi M., Access to Information and Documents as a Human Right, Institute for Human Rights/Åbo Akademi University, Turku-Åbo 2015.

Rossi L., Vinagre e Silva P., Public Access to Documents in the EU, Hart Publishing, Oxford-Portland 2017.

Sakowska-Baryła M., red., Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych: komentarz, C.H. Beck, Warszawa 2018.

Sandeen S.K., Mylly U.-M., Trade Secrets and the Right to Information: A Comparative Analysis of E.U. and U.S. Approaches to Freedom of Expression and Whistleblowing, "North Carolina Journal of Law & Technology" 2020, t. 21, nr 3, s. 1-61.

Savin A., Profiling in the Present and New EU Data Protection Frameworks, [w:] Erhvervsretlige emner, red. P. A. Nielsen, P. K. Schmidt, K. Dyppel Weber, Erhvervsretlige emne, Juridisk Institut CBS, Djøf 2015. <https://ssrn.com/abstract=2697531> dostęp: 1.04.2021.

Schabas W.A., The European Convention on Human Rights: a commentary, Oxford University Press, Oxford 2015.

Schermer B.W., The Limits of Privacy in Automated Profiling and Data Mining, "Computer Law & Security Review" 2011, t. 27, nr 1, s. 45-52. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2010.11.009>

Schiek D., A New Framework on Equal Treatment of Persons in EC Law? Directives 2000/43 EC, 2000/78/EC and 2002/???/EC changing Directive 76/207/EEC in context, "European Law Journal" 2002, t. 8, nr 2, s. 290-314. <https://doi.org/10.1111/1468-0386.00154>

Schwartz O., Untold History of AI: Algorithmic Bias Was Born in the 1980s, "IEEE Spectrum" 2019. <https://spectrum.ieee.org/tech-talk/tech-history/dawn-of-electronics/untold-history-of-ai-the-birth-of-machine-bias>, dostęp: 17.04.2019.

Selbst A.D., Powles J., Meaningful Information and the Right to Explanation, "International Data Privacy Law" 2017, t. 7, nr 4, s. 233-242. <https://doi.org/10.1093/idpl/ixp022>

Settembri P., Transparency and the EU Legislator: Let He Who Is without Sin Cast the First Stone, "Journal of Common Market Studies" 2005, t. 43, nr 3, s. 637-654. <https://doi.org/10.1111/j.0021-9886.2005.00572.x>

Sibiga G., Małobęcka-Szwast I., Relacje prawa do informacji publicznej oraz prawa do ochrony danych osobowych w świetle ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO), "Monitor Prawniczy" 2019, nr 22 (dodatek specjalny: Polskie przepisy o ochronie danych osobowych), s. 60-73

Śledzińska-Simon A., Zasada równości i zasada niedyskryminacji w prawie Unii Europejskiej, "Studia BAS" 2011, nr 2(26), s. 41-86.

Staszczyk P., A Legal Analysis of NGOs and European Civil Society, Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn 2019.

Supiot A., Governance by Numbers. The Making of a Legal Model of Allegiance, tłum. S. Brown, Hart Publishing, Oxford 2017.

Szpor G. red., Jawność i jej ograniczenia, C.H. Beck, Warszawa 2013-2016.

Szpunar M., Kilka uwag systematyzujących na temat zakresu zastosowania Karty Praw Podstawowych UE, "Europejski Przegląd Sądowy" 2015, nr 10, s. 4-10.

Sztandar-Sztanderska K., Kotnarowski M., Zieleńska M., Czy algorytmy wprowadzają w błąd? Metaanaliza algorytmu profilowania bezrobotnych stosowanego w Polsce, "Studia Socjologiczne" 2021, nr 1, s. 89-115.

Szwarc M., Zasady wglądu do dokumentów instytucji Wspólnot Europejskich, "Państwo i Prawo" 2001, z. 11, s. 63-76.

Temme M., Algorithms and Transparency in View of the New General Data Protection Regulation, "European Data Protection Law Review" 2017, t. 3, nr 4, s. 473-485.

<https://doi.org/10.21552/edpl/2017/4/9>

Terwagne C. de, The work of revision of the Council of Europe Convention 108 for the protection of individuals as regards the automatic processing of personal data, "International Review of Law, Computers & Technology" 2014, t. 28, nr 2, s. 118-130.

<https://doi.org/10.1080/13600869.2013.801588>

Tiilikka P., Access to Information as a Human Right in the Case Law of the European Court of Human Rights, "Journal of Media Law" 2013, t. 5, nr 1, s. 79-103. <https://doi.org/10.5235/17577632.5.1.79>

Tikkinen-Piri Ch., Rohunen A., Markkula J., EU General Data Protection Regulation: Changes and implications for personal data collecting companies, "Computer Law & Security Review" 2017, t. 34, nr 1, s. 134-153. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2017.05.015>

Tobler Ch., Equality and Non-Discrimination under the ECHR and EU Law A Comparison Focusing on Discrimination against LGBTI Persons, "Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht" 2014, t. 74, s. 521-561.

Tosoni L., The right to object to automated individual decisions: resolving the ambiguity of Article 22(1) of the General Data Protection Regulation, "International Data Privacy Law" 2021, ipaa024 (online first). <https://doi.org/10.1093/idpl/ipaa024>

Veale M., Zuiderveen Borgesius F., Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act, SocArXiv 2021. <https://doi.org/10.31235/osf.io/38p5f>, dostęp: 18.07.2021.

<https://doi.org/10.31235/osf.io/38p5f>

Wachter S., Mittelstadt B., A Right to Reasonable Inferences: Re-Thinking Data Protection Law in the Age of Big Data and AI, "Columbia Business Law Review" 2019, nr 2, s. 494-620.

<https://doi.org/10.31228/osf.io/mu2kf>

Wachter S., Mittelstadt B., Floridi L., Why a Right to Explanation of Automated Decision-Making Does Not Exist in the General Data Protection Regulation, "International Data Privacy Law" 2017, t. 7, nr 2, s. 76-99. <https://doi.org/10.1093/idpl/ixp005>

Wachter S., Mittelstadt B., Russel Ch., Counterfactual Explanations Without Opening the Black Box: Automated Decisions and the GDPR Article, "Harvard Journal of Law and Technology" 2018, t. 31, nr 2, s. 841-877. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3063289>

Wachter S., Mittelstadt B., Russell Ch., Why Fairness Cannot be Automated: Bridging the gap between EU Non-Discrimination Law and AI, "Computer Law & Security Review" 2021, t. 41, 105567. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2021.105567>

Wagner J., Benecke A., National Legislation within the Framework of the GDPR, "European Data Protection Law Review" 2016, nr 2, s. 353-361. <https://doi.org/10.21552/EDPL/2016/3/10>

Wasilewski A., Prawo dostępu do dokumentów instytucji Unii Europejskiej, "Europejski Przegląd Sądowy" 2006, nr 11, s. 4-13.

Weber R.H., Socio-Ethical Values and Legal Rules on Automated Platforms: The Quest for a Symbiotic Relationship, "Computer Law & Security Review" 2020, t. 36, s. 1-8.

<https://doi.org/10.1016/j.clsr.2019.105380>

Weiss F., Steiner S., Transparency as an Element of Good Governance in the Practice of the EU and the WTO: Overview and Comparison, "Fordham International Law Journal" 2006, t. 30, nr 5, s. 1545-1586.

Weizenbaum J., Computer Power and Human Reason: From Judgment to Calculation, W. H. Freeman and Company, San Francisco 1976.

Wierczyński G., Udostępnianie informacji o prawie jako warunek skutecznej działalności prawotwórczej, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2015.

Wiewiórowski W.R., Prawo do przenoszenia danych w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych osobowych, "Europejski Przegląd Sądowy" 2017, nr 5, s. 23-30.

Wong J.C., The Cambridge Analytica Scandal Changed the World - but It Didn't Change Facebook, "The Guardian" 18 marca 2019 r. <https://www.theguardian.com/technology/2019/mar/17/the-cambridge-analytica-scandal-changed-the-world-but-it-didntchange-facebook> dostęp: 1.04.2021.

Wróbel A., red., Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Komentarz, C.H. Beck, Warszawa 2019.

Wu T., When Code Isn't Law, "Virginia Law Review" 2003, t. 89, nr 4, s. 679-751.

<https://doi.org/10.2307/3202374>

Xenidis R., Tuning EU Equality Law to Algorithmic Discrimination: Three Pathways to Resilience, "Maastricht Journal of European and Comparative Law" 2020, t. 27, nr 6, s. 736-758.

<https://doi.org/10.1177/1023263X20982173>

Zalnieriute M., Moses L.B., Williams G., The Rule of Law and Automation of Government Decision Making, "The Modern Law Review" 2019, t. 82, nr 3, s. 425-455. <https://doi.org/10.1111/1468-2230.12412>

Zarsky T.Z., Transparent Predictions, "University of Illinois Law Review" 2013, nr 4, s. 1503-1570.

Zawidzka-Łojek A., Źródła prawa antydyskryminacyjnego Unii Europejskiej, [w:] Prawo antydyskryminacyjne Unii Europejskiej, red. A. Zawidzka-Łojek, A. Szczerba-Zawada, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, Warszawa 2015.

Zerilli J., Knott A., Maclaurin J., Gavaghan C., Algorithmic Decision-Making and the Control Problem, "Minds and Machines" 2019, nr 29, s. 555-578. <https://doi.org/10.1007/s11023-019-09513-7>

Zięba Ł., Rozdział IX. Budowanie profili osobowych a wymogi wynikające z nowych przepisów o ochronie danych osobowych, [w:] Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Wybrane zagadnienia, red. M. Kawecki, T. Osiej, C.H. Beck, Warszawa 2017.

Zuboff S., Wiek kapitalizmu inwigilacji. Walka o przyszłość ludzkości na nowej granicy władzy, tłum. A. Unterschuetz, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2020.

Zuiderveen Borgesius F.J., Strengthening Legal Protection against Discrimination by Algorithms and Artificial Intelligence, "The International Journal of Human Rights" 2020, t. 24, nr 10, s. 1572-1593. <https://doi.org/10.1080/13642987.2020.1743976>

Zuiderveen Borgesius F., Discrimination, Artificial Intelligence, and Algorithmic Decision-Making, Strasburg 2018.

Akty prawne

American Convention on Human Rights, „Pact of San Jose”.

<https://www.refworld.org/docid/3ae6b36510.html> dostęp: 1.04.2021 (polska wersja językowa: <http://libr.sejm.gov.pl/tek01/txt/inne/1969a-c1.html> dostęp: 1.04.2021).

Convention on the International Right of Correction, 435 U.N.T.S. 191.

Council of Europe Convention on Access to Official Documents, CETS Nr 205.

Decyzja 93/731/WE w sprawie dostępu do dokumentów Rady, Dz.Urz. WE 1993 L 340, s. 43.

Decyzja 94/90/EWWG, WE, Euratom w sprawie dostępu do dokumentów, Dz.Urz. WE 1994 L 46, s. 58.

Decyzja Europejskiego Banku Centralnego z dnia 4 marca 2004 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Europejskiego Banku Centralnego (EBC/2004/3), Dz.Urz. UE 2004 L 80, s. 42–44.

Decyzja Komisji z 19 września 1996 zmieniająca decyzję 94/90/EWWG, WE, Euratom z 8 lutego 1994 w sprawie dostępu do dokumentów (96/657/Euratom, EWWG, WE), Dz.Urz. WE 1996 L 247, s. 45.

Dyrektywa 2003/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, Dz.Urz. UE 2003 L 345, s. 90–96 (polskie wydanie specjalne: rozdz. 13, t. 32, s. 701–707).

Dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przeredagowana), Dz.Urz. UE 2006 L 204, s. 23–36.

Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, Dz.Urz. WE 1995 L 281, s. 31–50.

Dyrektywa 96/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 1996 r. w sprawie ochrony prawnej baz danych, Dz.Urz. WE 1996 L 77, s. 20–28.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępcości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW, Dz.Urz. UE 2016 L 119, s. 89–131.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.Urz. UE 2016 L 157, s. 1–18.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, Dz.Urz. UE 2019 L 172, s. 56–83.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy, Dz.Urz. UE 2008 L 152, s. 1–44.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/24/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Wersja skodyfikowana) (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.Urz. UE 2009 L 111, s. 16–22.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/37/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2003/98/WE w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, Dz.Urz. UE 2013 L 175, s. 1–8.

Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, Dz.Urz. WE 2000 L 180, s. 22–26 (polskie wydanie specjalne: rozdz. 20, t. 1, s. 23–27).

Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy, Dz.Urz. WE 2000 L 303, s. 16–22 (polskie wydanie specjalne: rozdz. 5, t. 4, s. 79–85).

Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług, Dz.Urz. UE 2004 L 373, s. 37–43.

Dyrektywa Rady 82/501/EEC z 24 czerwca 1982 dotycząca zagrożenia poważnymi awariami w odniesieniu do niektórych rodzajów działalności przemysłowej, Dz.Urz. WE 1982 L 230, s. 1–18.

Dyrektywa Rady z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych, Dz.Urz. WE 1991 L 122, s. 42–46.

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE 2012 C 326, s. 391–407.

Konwencja berneńska o ochronie dzieł literackich i artystycznych z dnia 9 września 1886 r., przejrzana w Berlinie dnia 13 listopada 1908 r. i w Rzymie dnia 2 czerwca 1928 r. (ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 5 marca 1934 r.), Dz.Urz. WE 1935 nr 84 poz. 515.

Konwencja Nr 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, sporządzona w Strasburgu dnia 28 stycznia 1981 r., Dz.U. 2003 nr 3 poz. 25 (Convention for the Protection of Individuals with Regard to Automatic Processing of Personal Data, ETS No. 108).

Konwencja o cyberbezpieczeństwie i ochronie danych osobowych Unii Afrykańskiej,
<https://au.int/en/treaties/african-union-convention-cyber-security-and-personal-dataprotection>,
dostęp: 1.04.2021.

Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2, Dz.U. 1993 nr 61 poz. 284.

Konwencja wiedeńska o prawie traktatów sporządzona w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r., Dz.U. 1990 nr 74 poz. 439.

Loi no. 78-17 du 6. janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés.
<https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006068624/2020-10-09/>, dostęp: 1.04.2021.

Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Dz.U. 1977 nr 38 poz. 167.

Protocol amending the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, CETS No. 223.

Protocol No. 12 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, ETS No. 177.

Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.Urz. WE 2001 L 145, s. 43–48.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzęduowania sądów powszechnych, Dz.U. 2019 poz. 1141.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie – Regulamin urzęduowania sądów powszechnych, Dz.U. 2017 poz. 2481.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.Urz. UE 2016 L 119, s. 1–88.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002 WE (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.Urz. UE 2018 L 295, s. 39–98.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/302 z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.Urz. UE 2018 L 60I, s. 1–15.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. 2012 C 326, s. 47–390.

Traktat o Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE 2012 C 326, s. 13–46.

Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana, Amsterdam), Dz.Urz. UE 2006 C 321E, s. 1–331.

Traktat z Amsterdamu, Dz.Urz. WE 1997 C 340, s. 1–144.

Treaty on European Union – Declaration on the right of access to information, Dz.Urz. WE 1992 C 191, s. 4–112.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, Dz.U. 1997 nr 140 poz. 939

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, Dz.Urz. WE 1997 nr 133 poz. 883.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, Dz.Urz. WE2010 nr 182 poz. 1228.

Orzecznictwo TSUE

Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 12 lipca 2001 r. w sprawie T-204/99, Olli Mattila przeciwko Radzie Unii Europejskiej i Komisji Wspólnot Europejskich, ECLI:EU:T:2001:190.

Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 17 czerwca 1998 r. w sprawie T-174/95, Svenska Journalistförbundet przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:T:1998:127.

Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 19 lipca 1999 r. w sprawie T-14/98, Heidi Hautala przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:T:1999:157.

Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 19 marca 1998 r. w sprawie T-83/96, Gerard van der Wal przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, ECLI:EU:T:1998:59.

Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 25 kwietnia 2007 r. w sprawie T-264/04,

WWF European Policy Programme przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:T:2007:114.

Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawach połączonych T-110/03, T-150/03 oraz T-405/03, Jose Maria Sison przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:T:2005:143.

Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 6 lutego 1998 r. w sprawie T-124/96, Interporc Imund Export GmbH przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, ECLI:EU:T:1998:25.

Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 7 lutego 2002 r. w sprawie T-211/00, Aldo Kuijer przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:T:2002:30.

Wyrok Sądu z dnia 18 września 2015 r. w sprawie T-395/13, Samuli Miettinen przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:T:2015:648.

Wyrok Sądu z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie T-727/15, Association Justice & Environment, z.s. przeciwko Komisji Europejskiej, ECLI:EU:T:2017:18.

Wyrok Sądu z dnia 26 października 2011 r. w sprawie T-436/09, Julien Dufour przeciwko Europejskiemu Bankowi Centralnemu, ECLI:EU:T:2011:634.

Wyrok Sądu z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie T-31/18, Luisa Izuzquiza i Arne Semsrott przeciwko Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), ECLI:EU:T:2019:815.

Wyrok Sądu z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie T-701/18, Liam Campbell przeciwko Komisji Europejskiej, ECLI:EU:T:2020:224.

Wyrok Sądu z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie T-590/10, Gabi Thesing i Bloomberg Finance LP przeciwko Europejskiemu Bankowi Centralnemu, ECLI:EU:T:2012:635.

Wyrok Sądu z dnia 4 maja 2012 r. w sprawie T-529/09, Sophie in 't Veld przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:T:2012:215.

Wyrok Sądu z dnia 7 lutego 2018 r. w sprawie T-851/16, Access Info Europe przeciwko Komisji Europejskiej, ECLI:EU:T:2018:69.

Wyrok Trybunału z dnia 22 stycznia 2020 r. w sprawie C-178/18 P, MSD Animal Health Innovation GmbH i Intervet International BV przeciwko Europejska Agencja Leków (EMA), ECLI:EU:C:2020:873.

Wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r. w sprawach połączonych C-39/05 P oraz C-52/05 P, Królestwo Szwecji i Maurizio Turco przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:C:2008:374.

Wyrok Trybunału z dnia 1 lutego 2007 r. w sprawie C-266/05 P, Jose Maria Sison przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:C:2007:75.

Wyrok Trybunału z dnia 10 marca 2009 r. w sprawie C-345/06, Gottfried Heinrich, ECLI:EU:C:2009:140.

Wyrok Trybunału z dnia 11 stycznia 2017 r. w sprawie C-491/15 P, Reiner Typke przeciwko Komisji Europejskiej, ECLI:EU:C:2017:5.

Wyrok Trybunału z dnia 13 maja 2014 r. w sprawie połączonych C-131/12, Google Spain SL, Google Inc. przeciwko Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mariowi Costesze Gonzálezowi, ECLI:EU:C:2014:317.

Wyrok Trybunału z dnia 15 lutego 2016 r. w sprawie C-601/15 PPU, J.N. przeciwko Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, ECLI:EU:C:2016:84.

Wyrok Trybunału z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie C-414/16, Vera Egenberger przeciwko Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung eV., ECLI:EU:C:2018:257.

Wyrok Trybunału z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawach połączonych C-141/12 i C-372/12, YS przeciwko Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel oraz Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel przeciwko M i S., ECLI:EU:C:2014:2081.

Wyrok Trybunału z dnia 17 października 2013 r. w sprawie C-280/11 P, Rada Unii Europejskiej przeciwko Access Info Europe, ECLI:EU:C:2013:671.

Wyrok Trybunału z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie C-78/18, Komisja Europejska przeciwko Węgrom, ECLI:EU:C:2020:476.

Wyrok Trybunału z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie C-64/05 P, Królestwo Szwecji przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich i innym, ECLI:EU:C:2007:802.

Wyrok Trybunału z dnia 18 lipca 2017 r. w sprawie C-213/15 P, Komisja przeciwko Patrickowi Breyerowi, ECLI:EU:C:2017:563.

Wyrok Trybunału z dnia 2 maja 2012 r. w sprawie C-406/10, SAS Institute Inc. Przeciwko World Programming Ltd., ECLI:EU:C:2012:259.

Wyrok Trybunału z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie C-434/16, Peter Nowak przeciwko Data Protection Commissioner. ECLI:EU:C:2017:994.

Wyrok Trybunału z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie C-135/11 P, IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH przeciwko Komisji Europejskiej, ECLI:EU:C:2012:376.

Wyrok Trybunału z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie C-336/07, Kabel Deutschland Vertrieb und Service GmbH & Co. KG przeciwko Niedersächsische Landesmedienanstalt für privaten Rundfunk, ECLI:EU:C:2008:765. Wyrok Trybunału z dnia 22 maja 2014 r. w sprawie C-356/12, Wolfgang Glatzel przeciwko Freistaat Bayern. Case, ECLI:EU:C:2014:350.

Wyrok Trybunału z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie C-283/11, Sky Österreich GmbH przeciwko Österreichischer Rundfunk, ECLI:EU:C:2013:28.

Wyrok Trybunału z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie C-193/17, Cresco Investigation GmbH przeciwko Markusowi Achatziemu, ECLI:EU:C:2019:43.

Wyrok Trybunału z dnia 22 stycznia 2020 r. w sprawie C-175/18 P, PTC Therapeutics International Ltd przeciwko Europejska Agencja Leków (EMA), ECLI:EU:C:2020:23.

Wyrok Trybunału z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie C-216/18 PPU, LM, ECLI:EU:C:2018:586.

Wyrok Trybunału z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie C-64/16, Associação Sindical dos Juízes Portugueses przeciwko Tribunal de Contas, ECLI:EU:C:2018:117.

Wyrok Trybunału z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie C-294/16 PPU, JZ przeciwko Prokuraturze Rejonowej Łódź-Śródmieście, ECLI:EU:C:2016:610.

Wyrok Trybunału z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie C-576/12 P, Ivan Jurašinović przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:C:2013:777.

Wyrok Trybunału z dnia 29 czerwca 2010 r. w sprawie C-139/07 P, Komisja Europejska przeciwko Technische Glaswerke Ilmenau GmbH, ECLI:EU:C:2010:376.

Wyrok Trybunału z dnia 29 czerwca 2010 r. w sprawie C-28/08, Komisja Europejska przeciwko The Bavarian Lager Co. Ltd., ECLI:EU:C:2010:378.

Wyrok Trybunału z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie C-189/09, Komisja Europejska przeciwko Republike Austrii, ECLI:EU:C:2010:455.

Wyrok Trybunału z dnia 29 października 2020 r. w sprawie C-576/19 P, Intercept Pharma Ltd i Intercept Pharmaceuticals Inc. przeciwko Europejska Agencja Leków (EMA), ECLI:EU:C:2020:873.

Wyrok Trybunału z dnia 3 lipca 2014 r. w sprawie C-350/12 P, Rada Unii Europejskiej przeciwko Sophie in 't Veld, ECLI:EU:C:2014:2039.

Wyrok Trybunału z dnia 30 kwietnia 1996 r. w sprawie C-58/94, Królestwo Niderlandów przeciwko Radzie Unii Europejskiej, ECLI:EU:C:1996:171

Wyrok Trybunału z dnia 6 grudnia 2001 r. w sprawie C-353/99 P, Rada Unii Europejskiej przeciwko Heidi Hautala, ECLI:EU:C:2001:661.

Wyrok Trybunału z dnia 6 listopada 2018 r. w sprawach połączonych C-569/16 i C-570/16, Stadt Wuppertal przeciwko Marii Elisabeth Bauer i Volker Willmeroth przeciwko Martinie Broßonn, ECLI:EU:C:2018:871.

Wyrok Trybunału z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie C-41/00 P, Interporc Im- und Export GmbH przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, ECLI:EU:C:2003:125.

Opinie rzeczników generalnych

Opinia rzecznika generalnego Edra Cruza Villalóna przedstawiona w dniu 16 maja 2013 r. w sprawie C-280/11 P, Rada Unii Europejskiej przeciwko Access Info Europe, ECLI:EU:C:2013:325.

Opinia rzecznika generalnego Eleanor Sharpston przedstawiona w dniu 12 października 2017 r. w sprawie C-664/15, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation przeciwko Bezirkshauptmannschaft Gmünd, ECLI:EU:C:2017:760.

Opinia rzecznika generalnego Juliane Kokott przedstawiona w dniu 8 września 2009 r. w sprawie C-139/07 P, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Technische Glaswerke Ilmenau GmbH, ECLI:EU:C:2009:520.

Opinia rzecznika generalnego Michala Bobeka przedstawiona w dniu 21 grudnia 2016 r. w sprawie C-213/15 P, Komisja przeciwko Patrickowi Breyerowi, ECLI:EU:C:2016:994.

Orzecznictwo ETPCz

Wyrok ETPCz z 7 lipca 1989 r. w sprawie Gaskin przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, skarga nr 10454/83.

Wyrok ETPCz z 10 lipca 2006 r. w sprawie Sdružení Jihočeské Matky przeciwko Republice Czeskiej, skarga nr 19101/03.

Wyrok ETPCz z 14 kwietnia 2009 r. w sprawie Társaság a Szabadságjogokért przeciwko Węgrom, skarga nr 37374/05.

Wyrok ETPCz z 17 lutego 2015 r. w sprawie Guseva przeciwko Bułgarii, skarga nr 6987/07.

Wyrok ETPCz z 19 lutego 1998 r. w sprawie Guerra i inni przeciwko Włochom, skarga nr 14967/89.

Wyrok ETPCz z 19 października 2005 r. w sprawie Roche przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, skarga nr 32555/96.

Wyrok ETPCz z 24 czerwca 2014 r. w sprawie Roșianu przeciwko Rumunii, skarga nr 27329/06.

Wyrok ETPCz z 25 czerwca 2013 r. w sprawie Youth Initiative for Human Rights przeciwko Serbii, skarga nr 48135/06.

Wyrok ETPCz z 26 maja 2009 r. w sprawie Kenedi przeciwko Węgrom, skarga nr 31475/05.

Wyrok ETPCz z 26 marca 1987 r. w sprawie Leander przeciwko Szwecji, skarga nr 9248/81.

Wyrok ETPCz z 28 listopada 2013 r. w sprawie Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung Eines Wirtschaftlich Gesunden Land- und Forst-Wirtschaftlichen Grundbesitzes przeciwko Austrii, skarga nr 39534/07.

Wyrok ETPCz z 29 stycznia 2019 r. w sprawie Cangi przeciwko Turcji, skarga nr 24973/15.

Wyrok ETPCz z 30 stycznia 2020 r. w sprawie Studio Monitori i inni przeciwko Gruzji, skarga nr 44920/09 i 8942/10.

Wyrok ETPCz z 31 lipca 2012 r. w sprawie Shapavalov przeciwko Ukrainie, skarga nr 5835/05.

Wyrok ETPCz z 7 lutego 2017 r. w sprawie Bubon przeciwko Rosji, skarga nr 63898/09.

Wyrok ETPCz z 7 października 2010 r. w sprawie Karandja przeciwko Bułgarii, skarga nr 69180/01.

Wyrok ETPCz z 8 listopada 2016 r. w sprawie Magyar Helsinki Bizottság przeciwko Węgrom, skarga nr 18030/11.

Orzecznictwo i decyzje innych sądów

Decyzja austriackiej Komisji do spraw Ochrony Danych z 10 marca 2016 r., App no DSB-D122.322/0001-DSB/2016.

Komitet Praw Człowieka, Decyzja z dnia 7 kwietnia 1999 r. w sprawie 633/1995 Gauthier przeciwko Kanadzie

Komitet Praw Człowieka, Komunikat z dnia 28 marca 2011 r. w sprawie 1470/2006 Toktakunov przeciwko Kirgistanowi.

Międzyamerykański Trybunał Praw Człowieka, Wyrok w sprawie Claude Reyes i inni przeciwko Chile, 19 września 2006 r., ser. C No. 151.

Rechtbank Den Haag, SyRI, 5.2.2020, C-09-550982 HA ZA 18-388, ECLI:NL:RBDHA: 2020:865.
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2020:865>, dostęp: 1.04.2021.

Urteil des VI. Zivilsenats vom 28.1.2014 – VI ZR 156/13.

Wyrok NSA, III OSK 836/21, 19 kwietnia 2021 r.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, 11 K 53/16, 6 czerwca 2018 r.

Wyrok WSA w Warszawie, II SAB/Wa 1012/15, 5 kwietnia 2016 r.

Dokumenty, raporty i publikacje organizacji międzynarodowych oraz innych instytucji

Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, #BigData: Discrimination in data-supported decision making, Wiedeń 2018.

Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Artificial Intelligence, Big Data and Fundamental Rights Country Research Netherlands 2020 Report provided to FRA under contract D-SE-19-T021, 2020. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-ai-project-netherlands-country-research_en.pdf dostęp: 1.04.2021.

Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Rada Europy, Handbook on European non-discrimination law. 2018 edition, Luksemburg 2018.

Algo:aware, State-of-the-Art Report. Algorithmic decision-making, 2018.

<https://platformobservatory.eu/app/uploads/2019/06/AlgoAware-State-of-the-Art-Report.pdf>, dostęp: 1.04.2021.

AlgorithmWatch, Bertelsmann Stiftung, Open Society Foundations, Automating Society. Taking Stock of Automated Decision-Making in the EU, 2019. https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/BSt/Publikationen/GrauePublikationen/001-148_AW_EU-ADMreport_2801_2.pdf, dostęp: 1.04.2021.

Centrum Cyfrowe, Klub Jagielloński, AlgoPolska. Zautomatyzowane podejmowanie decyzji w służbie społeczeństwu, 2019. <https://centrumcyfrowe.pl/wp-content/uploads/sites/16/2019/12/Algopolaska-raport.pdf> dostęp: 1.04.2021.

Code of Conduct concerning public access to Council and Commission documents, Dz.Urz. WE 1993 L 340, s. 41.

Consultative Committee of the Convention for the Protection of Individuals with Regard to Automatic Processing of Personal Data, Application of Convention 108 to the profiling mechanism. Some ideas for the future work of the Consultative Committee, T-PD (2008) 01.

European Parliament Research Service, A governance framework for algorithmic accountability and transparency, Bruksela 2019.

European Parliament Research Service, Understanding algorithmic decision-making: Opportunities and challenges, Bruksela 2019.

Fundacja ePaństwo, alGOVrithms. STATE of PLAY. Report on Algorithms Usage in Government-Citizens Relations in Czechia, Georgia, Hungary, Poland, Serbia and Slovakia, 2019.

<https://epf.org.pl/en/wp-content/uploads/sites/3/2019/05/alGOVrithms-State-of-Play-Report.pdf>, dostęp: 1.04.2021.

Fundacja Panoptikon (J. Niklas, K. Sztandar-Sztanderska, K. Szymielewicz), Profiling the Unemployed in Poland: Social and Political Implications of Algorithmic Decision Making, Warszawa 2015.

https://panoptikon.org/sites/default/files/leadimage-biblioteka/panoptikon_profiling_report_final.pdf, dostęp: 1.04.2021.

Grupa ekspertów wysokiego szczebla ds. sztucznej inteligencji, Definicja SI: główne funkcje i dyscypliny naukowe, Bruksela 2019.

Grupa ekspertów wysokiego szczebla ds. sztucznej inteligencji, Wytyczne w zakresie etyki dotyczące godnej zaufania sztucznej inteligencji, Bruksela 2019.

Grupa Robocza Art. 29, Wytyczne dotyczące oceny skutków dla ochrony danych oraz pomagające ustalić, czy przetwarzanie „może powodować wysokie ryzyko” do celów rozporządzenia 2016/679, 4 kwietnia 2017 r., ostatnio zmienione i przyjęte w dniu 4 października 2017 r., 17/PL WP 248 rev.01.

Grupa Robocza Art. 29, Wytyczne dotyczące prawa do przenoszenia danych. Przyjęte w dniu 13 grudnia 2016 r., 16/EN WP 242.

Grupa Robocza Art. 29, Wytyczne w sprawie zautomatyzowanego podejmowania decyzji w indywidualnych przypadkach i profilowania do celów rozporządzenia 2016/679/UE, 3 października 2017 r., ostatnio zmienione i przyjęte 6 lutego 2018 r., 17/PL WP 251 rev. 01.

Komisja Wspólnot Europejskich, Communication 93/C 156/05 on public access to the institutions' documents, Dz.Urz. WE 1993 C 156, s. 5.

Komisja Wspólnot Europejskich, Communication 93/C 166/04 on openness in the Community, Dz.Urz. WE 1993 C 166, s. 4.

Komisja, Biała księga w sprawie sztucznej inteligencji. Europejskie podejście do doskonałości i zaufania, COM (2020) 65 final.

Komisja, Commission Communication on the Protection of Individuals in Relation to the Processing of Personal Data in the Community and Information Security, COM (90) 314 final – SYN 287.

Komisja, Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Coordinated Plan on Artificial Intelligence, COM (2018) 795 final.

Komisja, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Sztuczna inteligencja dla Europy, COM (2018) 237 final.

Komisja, Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające zharmonizowane przepisy dotyczące Sztucznej Inteligencji (Akt w sprawie Sztucznej Inteligencji) i zmieniające niektóre akty ustawodawcze Unii, COM/2021/206 final

Komitet Ministrów (Rada Europy), Recommendation No. R (81) 19 of the Committee of Ministers to Member States on the Access to Information Held by Public Authorities (Adopted by the Committee of Ministers on 25 November 1981 at the 340th meeting of the Ministers' Deputies).

https://www.access-info.org/wp-content/uploads/Recommendation_81_19.pdf dostęp: 1.04.2021.

OECD (Directorate for Financial and Enterprise Affairs Competition Committee), Algorithms and Collusion – Note from the European Union, DAF/COMP/WD (2017) 12.

OECD, Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data, 1980. <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheprivacyandtransborderflows-of-personal-data.htm#part2>, dostęp: 1.04.2021.

OECD, The OECD Privacy Framework, 2013.

http://www.oecd.org/sti/ieconomy/oecd_privacy_framework.pdf dostęp: 1.04.2021.

Omidyar Network, Upturn, Public Scrutiny of Automated Decisions: Early Lessons and Emerging Methods An Upturn and Omidyar Network Report, 2018. <https://omidyar.com/wp-content/uploads/2020/09/Public-Scrutiny-of-Automated-Decisions.pdf>, dostęp: 1.04.2021.

Organizacja Narodów Zjednoczonych (Rada Ekonomiczno-Społeczna), United Nations Conference on Freedom of Information (7th session, 1948, Geneva), E/RES/152(VII).

<https://digitallibrary.un.org/record/212470> dostęp: 1.04.2021.

Organizacja Państw Amerykańskich, Inter-American Program on Access to Public Information (Adopted at the Second Plenary Session, held on June 14, 2016), Resolution AG/RES. 2885 (XLVI-O/16). http://www.oas.org/en/sla/dil/docs/access_to_information_Inter-American_Program.pdf dostęp: 1.04.2021.

Organizacja Państw Amerykańskich, Principles on the Right of Access to Information, CJI/RES.147 (LXXIII-O/08). http://www.oas.org/en/sla/dil/docs/CJI-RES_147_LXXIII-O-08_eng.pdf dostęp: 1.04.2021.

Powszechna deklaracja praw człowieka, 10 grudnia 1948, rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 217 A (polska wersja językowa: <http://libr.sejm.gov.pl/tek01/txt/onz/1948.html>, dostęp: 1.04.2021).

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Sprawozdanie z działalności Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w roku 2018. <https://uodo.gov.pl/pl/437/1173> dostęp: 1.04.2021.

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Sprawozdanie z działalności Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w roku 2019. <https://uodo.gov.pl/437> dostęp: 19.07.2021.

Rada Europejska, Conclusions of the Birmingham European Council (A Community close to its citizens), Bull. EC 10-1992.

Rada Europejska, Conclusions of the Copenhagen European Council (A Community close to its citizens), Bull. EC 6-1993.

Rada Europejska, Conclusions of the Edinburgh European Council (Openness and Transparency), Bull. EC 12-1992.

Rada Europejska (European Commission of Human Rights), Preparatory work on article 10 of the European Convention on Human Rights, DH (56) 15 oraz CDH (75) 6.

[www.echr.coe.int/LibraryDocs/Travaux/ECHRTtraux-ART10-DH\(56\)15-EN1338895.pdf](http://www.echr.coe.int/LibraryDocs/Travaux/ECHRTtraux-ART10-DH(56)15-EN1338895.pdf), dostęp: 1.04.2021.

Rada Europejska, Explanatory Report – CETS 223 – Automatic Processing of Personal Data (Amending Protocol), 2018. <https://rm.coe.int/cets-223-explanatory-report-to-theprotocol-amending-the-convention-fo/16808ac91a> dostęp: 1.04.2021.

Rada Europejska, Explanatory Report to the Council of Europe Convention on Access to Official Documents, 2009.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800d3836> dostęp: 1.04.2021.

The European Commission's High-Level Expert Group on Artificial Intelligence, Draft Ethics Guidelines For Trustworthy AI. Working Document for stakeholders' consultation, Bruksela 2018.

Uzasadnienie do projektu ustawy z dnia o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego z 29 czerwca 2021 r., Druk nr 1338, Warszawa, 29 czerwca 2021 r.

<https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/057A8FFDE2C50C-63C12587040037BD25/%24File/1338.pdf> dostęp: 17.07.2021.

Zgromadzenie Parlamentarne (Rada Europejska), Recommendation 854 (1979) Access by the public to government records and freedom of information (Text adopted by the Assembly on 1 February 1979 – 24th Sitting). <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=14888&lang=en> dostęp: 1.04.2021.

Źródła internetowe

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Kwestionariusz do profilowania pomocy dla osób bezrobotnych oraz zasad jego oceniania. <https://panoptikon.org/wiadomosc/jakiepytania-zawiera-kwestionariusz-profilowania-bezrobotnych> dostęp: 1.04.2021.

Odpowiedź na wniosek o dostęp do informacji publicznej ZO.0143.148.2019.EB (wniosek z dnia 27 maja 2019 r.).

Office of the Historian: Departament of State, The United States and the United Nations Conference on Freedom of Information, Genewa 1948.

<https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1948v01p1/d189>, dostęp: 1.04.2021.

Oxford Dictionary. https://en.oxforddictionaries.com/definition/artificial_intelligence, dostęp: 1.04.2021.

Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego: Protokół Nr 12 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

http://www.ptpa.org.pl/site/assets/files/1153/protokol_nr_12_do_kwslwfdk.pdf dostęp: 1.04.2021.

Rada Europejska. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/223>, dostęp: 1.04.2021.

Rada Europy. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/205/signatures?p_auth=enODTgZ8 dostęp: 1.04.2021.

Rada Europy. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/177/signatures?p_auth=cWKVkrEV, dostęp: 1.04.2021.

Słownik języka polskiego. <https://sjp.pwn.pl/sjp/sztuczna-inteligencja;2466532.html>, dostęp: 1.04.2021.

Wikipedia.

[https://en.wikipedia.org/wiki/Margaret_Hamilton_\(scientist\)#/media/File:Margaret_Hamilton_-_restoration.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Margaret_Hamilton_(scientist)#/media/File:Margaret_Hamilton_-_restoration.jpg), dostęp: 1.04.2021.